CBAC Lefel 2
Gofal, Chwarae, Dysgu a Datblygiad Plant: Ymarfer a Theori

Cymeradwywyd gan Cymwysterau Cymru

Mae'r cymhwyster hwn yn rhan o'r gyfres newydd o gymwysterau Iechyd a Gofal Cymdeithasol, a Gofal Plant yng Nghymru a ddarperir gan City&Guilds/CBAC.

Nid yw'r cymhwyster hwn a reoleiddir gan Cymwysterau Cymru ar gael i ganolfannau Lloegr.

Deunyddiau Asesu Enghreifftiol

Lefel 2 Gofal, Chwarae, Dysgu a Datblygiad Plant: Ymarfer a Theori

ASESIAD ALLANOL ENGHREIFFTIOL

Grŵp Gorfodol 2: Deall Gofal, Chwarae, Dysgu a Datblygiad Plant

I'w addysgu am y tro cyntaf o fis Medi 2019

© WJEC CBAC Ltd.

Cynnwys

Tudalen

UNED: 216: Deall Gofal, Chwarae, Dysgu a Datblygiad Plant,

Papur cwestiynau 4

Cynllun marcio 14

© WJEC CBAC Ltd.

Enw'r Ymgeisydd	Rhif y Ganolfan					Rhif yr Ymgeisydd				
						0				

LEFEL 2

GOFAL, CHWARAE, DYSGU A DATBLYGIAD PLANT: YMARFER A THEORI

GRŴP GORFODOL 2: Uned 216 DEALL GOFAL, CHWARAE, DYSGU A DATBLYGIAD PLANT

ASESIAD ALLANOL ENGHREIFFTIOL

AM/PM [*dyddiad*]

1 awr 15 munud

At ddefnydd yr Arholwr yn unig		
Cwestiwn	**Marc Uchaf**	**Marc yr Arholwr**
1	**13**	
2	**10**	
3	**6**	
4	**9**	
5	**5**	
6	**4**	
7	**10**	
8	**8**	
9	**5**	
Cyfanswm	**70**	

Cyfarwyddiadau i ymgeiswyr

Atebwch **bob** cwestiwn.

Ysgrifennwch eich atebion yn y lleoedd gwag priodol yn y llyfryn hwn.

Defnyddiwch inc du neu feiro du. Peidiwch â defnyddio pensil na beiro gel. Peidiwch â defnyddio hylif cywiro.

Gwybodaeth i ymgeiswyr

Cyfanswm y marciau ar gyfer y papur yw 70.

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Os nad oes digon o le, defnyddiwch y dudalen/tudalennau parhad yng nghefn y llyfryn, gan wneud yn siŵr eich bod yn rhoi'r rhif cywir ar y cwestiwn/cwestiynau.

© WJEC CBAC Ltd.

Atebwch **bob** cwestiwn.

1. (a) Mae'r siart isod yn dangos rhai o'r cerrig milltir datblygiadol ar gyfer plentyn naw mis oed.

Ar gyfer **pob** un o'r cerrig milltir ar y rhestr, **ticiwch (✓)** un maes datblygiad cywir. [3]

Cerrig milltir datblygiadol	**Maes datblygu**				
	Corfforol	**Deallusol (gwybyddol)**	**Iaith**	**Emosiynol**	**Cymdeithasol**
(i) Cropian					
(ii) Clebran *(babbles)*					
(iii) Gwenu					

(b) Esboniwch sut mae chwarae â thywod yn gallu helpu i feithrin **dau** sgìl deallusol (gwybyddol). [4]

(i) ....

....

....

....

(ii) ....

....

....

....

© WJEC CBAC Ltd.

(ii) Dadansoddwch sut mae gweithgareddau fel chwarae mewn pwll tywod yn gallu cefnogi datblygiad cyfannol plentyn. [6]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

© WJEC CBAC Ltd.

2. (a) Mae Thomas, sy'n 1 oed, yn chwarae'n unigol yn y feithrinfa.

Disgrifiwch **ddau** gyfnod chwarae arall sy'n cefnogi datblygiad plant. [4]

(i) ....

....

....

....

(ii) ....

....

....

....

(b) Trafodwch sut mae cael mynediad i dabled electronig yn gallu cael effaith gadarnhaol **ac** effaith negyddol ar ddysgu a datblygiad plentyn. [6]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

© WJEC CBAC Ltd.

3. Mae Iwan yn 3 oed ac yn unig blentyn. Cymraeg yw iaith y teulu ac maen nhw'n byw mewn cymuned glòs. Mae Iwan yn blentyn tawel iawn sy'n mwynhau cymryd rhan mewn rygbi mini.

Mae mam Iwan yn ystyried dau ddewis ar gyfer ei addysg.

Opsiwn 1: Ysgol 3-19 oed cyfrwng Cymraeg newydd fawr yn agos i'w cartref.
Opsiwn 2: Addysg yn y cartref.

Aseswch y manteision posibl byddai **pob** opsiwn yn gallu ei gael ar iechyd, llesiant a datblygiad Iwan yn ystod y cyfnod hollbwysig hwn yn ei fywyd. [6]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

© WJEC CBAC Ltd.

4. Mae merch gan y teulu Davies, sef Gwen sy'n 5 oed. Mae mab ganddyn nhw hefyd, sef Daniel sy'n 2 oed. Mae asthma difrifol ar Daniel sy'n golygu ei fod yn cael heintiau ar y frest yn aml ac weithiau mae'n cael problemau anadlu. Mae'n bwysig iawn bod mynediad i amrywiaeth o wasanaethau ar gael i'r teulu.

(a) (i) Enwch **un** gwasanaeth iechyd bydd angen i'r teulu gael mynediad iddo o bosibl. [1]

....

(ii) Amlinellwch y manteision i'r teulu o ddefnyddio'r gwasanaeth hwn. [2]

....

....

....

....

Mae angen i bob plentyn gael mynediad i wahanol fathau o wasanaethau gofal iechyd yn ystod cyfnodau gwahanol eu bywydau.

(b) Nodwch **ddau** o'r gwasanaethau sydd ar gael gan y proffesiynau perthynol i iechyd *(allied health professions)* fyddai'n gallu cefnogi iechyd, llesiant, twf a datblygiad plant. [2]

(i) ....

(ii) ....

(c) Enwch **un** rhwystr fyddai'n gallu atal plentyn rhag cael mynediad i wasanaeth sydd ei angen arno. [1]

....

(ch) Esboniwch ystyr atgyfeiriad uniongyrchol. [3]

....

....

....

....

....

© WJEC CBAC Ltd.

5. Mae Jon, sy'n 14 oed, yn byw gyda ffibrosis cystig. Ar adegau, mae angen ffisiotherapi rheolaidd arno a mynediad i amrywiaeth o wasanaethau gofal iechyd.

Mae Jon yn byw mewn pentref tawel yn y wlad gyda'i rieni a'i frodyr a chwiorydd iau. Mae car gan y teulu ac maen nhw'n mwynhau mynd i ffwrdd ar deithiau.

Trafodwch sut byddai gweithio amlasiantaethol yn gallu rhoi'r gofal a'r cymorth angenrheidiol i Jon a'i deulu i hybu iechyd, llesiant a datblygiad. [5]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

6. Mae grant dillad yn un o sawl budd-dal ariannol sydd ar gael i hybu cynhwysiant.

(a) Nodwch **un** math arall o gefnogaeth ariannol sydd ar gael i hybu cynhwysiant. [1]

....

(b) Disgrifiwch sut byddai grant dillad yn gallu cefnogi iechyd a llesiant plentyn. [3]

....

....

....

....

....

....

© WJEC CBAC Ltd.

7. 8.00 o'r gloch y bore yw hi ym Meithrinfa Dechrau'n Deg Sunshine ac mae pob aelod o staff yn brysur yn gosod darnau amrywiol o ddarpariaeth barhaus ar gyfer y plant. Thema'r mis yw babanod, gan fod tri o'r plant wedi cael brawd neu chwaer fach yn ddiweddar. Mae'r staff wedi ystyried y mathau o adnoddau sydd eu hangen ac wedi ychwanegu doliau, tyweli, cewynnau a golch bath ger yr ardal ddŵr. Maen nhw hefyd wedi addasu'r ardal chwarae rôl i fod yn glinig babanod. Mae'r plant yn cael dewis pa weithgaredd maen nhw am gymryd rhan ynddo.

(a) Nodwch **dri** ffactor dylid rhoi ystyriaeth iddyn nhw wrth gynllunio darpariaeth barhaus. [3]

(i) ....

(ii) ....

(iii) ....

(b) Nodwch **ddau** arwydd sy'n dangos bod y feithrinfa yn hybu datblygiad cyfannol. [2]

(i) ....

....

(ii) ....

....

(c) Disgrifiwch y fenter *Dechrau'n Deg*. [5]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

© WJEC CBAC Ltd.

8. Er mwyn cwrdd â safonau Arolygiaeth Gofal Cymru, mae'n rhaid i bob lleoliad gofal plant wedi'i gofrestru gael polisïau allweddol yn eu lle.

Un enghraifft o bolisi allweddol yw polisi amddiffyn plant .

(a) Enwch **ddau** bolisi allweddol arall sy'n cael effaith ar leoliadau gofal plant yng Nghymru. [2]

(i) ……………………………………………………………………………………………………

(ii) ……………………………………………………………………………………………………

(b) Esboniwch beth yw pwrpas cael polisi amddiffyn plant mewn lleoliad gofal plant. [6]

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………

……………………………………………………………………………………………………

© WJEC CBAC Ltd.

9. Sara yw'r cydlynydd anghenion ychwanegol yn Ysgol Cae Glas. Mae hi'n mwynhau'r rôl hon am ei bod yn gweithio gyda thîm o staff a nifer o ddisgyblion o flwyddyn 7 i flwyddyn 11.

Trafodwch sut mae rôl Sara yn gallu helpu'r staff a'r dysgwyr ag anghenion ychwanegol i weithio tuag at gyflawni eu potensial llawn. [5]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

© WJEC CBAC Ltd.

CYNLLUN MARCIO

Canllawiau i arholwyr

Marcio cadarnhaol

Dylid cofio bod ymgeiswyr yn ysgrifennu o dan amodau arholiad a dylid cydnabod yr hyn mae'r ymgeisydd yn ei ysgrifennu yn hytrach na defnyddio'r dull o gosbi am unrhyw hepgoriadau. Dylai fod yn bosibl i ateb da iawn gael marciau llawn ac i ateb gwael iawn gael sero marciau. Ni ddylid tynnu marciau am ateb sy'n llai na pherffaith os yw'n bodloni meini prawf y cynllun marcio.

Dylid cymhwyso'r cynllun marcio'n fanwl gywir ar gyfer cwestiynau sy'n wrthrychol neu'n seiliedig ar bwyntiau. Dylid rhoi marciau fel y dangosir heb is-adran ymhellach.

Mae cynlluniau marcio yn aml yn rhestru pwyntiau y gellir eu cynnwys yn ymatebion ymgeiswyr. Nid yw'r rhestr yn un gwbl gyflawn. Mae cynnwys '*Dylid rhoi credyd am unrhyw ymateb dilys arall*' (neu gyfarwyddyd tebyg) mewn cynlluniau marcio yn caniatáu ar gyfer amrywiadau posibl yn ymatebion ymgeiswyr. Dylid rhoi credyd yn ôl cywirdeb a pherthnasedd ymatebion ymgeiswyr.

Mae terminoleg briodol i'w gweld yn yr ymatebion enghreifftiol yn y cynlluniau marcio. Fodd bynnag, onid oes gofyniad penodol o fewn cwestiwn, gellir dyfarnu marciau i ymgeiswyr lle bo'r ateb yn gywir ond wedi'i fynegi yn eu geiriau eu hunain.

Cynlluniau marcio yn seiliedig ar fandiau

Ar gyfer cwestiynau a gaiff eu marcio yn seiliedig ar fand, mae'r cynlluniau marcio mewn dwy ran; y cynnwys dangosol a'r grid asesu.

Mae'r cynnwys dangosol yn awgrymu'r amrywiaeth o bwyntiau a materion y byddai ymgeiswyr yn gallu eu cynnwys wrth ymateb. Gellir ei ddefnyddio i asesu ansawdd ymateb yr ymgeisydd. Fel y nodwyd uchod, ni fwriedir i gynnwys dangosol fod yn gynhwysfawr ac ni ddylai ymgeiswyr orfod cynnwys yr holl gynnwys dangosol i gyrraedd lefel uchaf y cynllun marcio.

Fodd bynnag, er mwyn cyrraedd lefel uchaf y cynllun marcio, rhaid i ymgeisydd fodloni gofynion y band marciau uchaf. Os nad yw ymateb yn haeddu ennill marciau, hynny yw heb fod yn cynnwys unrhyw beth sy'n berthnasol i'r cynllun marcio, neu os na roddwyd ymateb, ni roddir unrhyw farciau.

Yn y cymhwyster Lefel 2 Gofal, Chwarae, Dysgu a Datblygiad Plant: Ymarfer a Theori, bydd pob cwestiwn yn mynd i'r afael ag un neu fwy o ddeilliannau dysgu.

Dylid marcio cwestiynau ar sail bandiau yn gadarnhaol bob amser. Mae hyn yn golygu bod marciau ar gyfer ymateb pob ymgeisydd yn cael eu cronni am ddangos sgiliau, gwybodaeth a dealltwriaeth priodol: nid ydyn nhw'n cael eu didynnu o uchafswm ar sail gwallau neu hepgoriadau.

© WJEC CBAC Ltd.

I ddechrau, dylai arholwyr ddarllen ac anodi ymateb yr ymgeisydd er mwyn nodi'r dystiolaeth sy'n cael ei hasesu yn y cwestiwn hwnnw. Yna gellir cymhwyso'r cynllun marcio. Proses dau gam yw hon.

Cam 1 – Penderfynu ar y band

Gan ddechrau gyda'r band isaf, dylai arholwyr edrych ar ymateb yr ymgeisydd a chadarnhau p'un a yw'n cyfateb i'r disgrifyddion ar gyfer y band hwnnw. Os bodlonir y disgrifyddion ar y band isaf, dylai arholwyr symud i fyny i'r band nesaf ac ailadrodd y broses hon ar gyfer pob band hyd nes y bydd y disgrifyddion yn cyfateb i'r ateb.

Os bydd ymateb yn ymdrin ag agweddau gwahanol ar fandiau gwahanol yn y cynllun marcio, dylid mabwysiadu dull ‘ffit orau’ er mwyn penderfynu ar y band ac yna dylid defnyddio ymateb yr ymgeisydd i benderfynu ar y marc o fewn y band. Er enghraifft, os yw ateb ym mand 2 yn bennaf ond bod rhywfaint o gynnwys band 3, byddai'r ateb yn cael ei roi ym mand 2, ond byddai'r marc a ddyfernir yn agos at frig uchaf band 2 o ganlyniad i'r cynnwys band 3.

Ni ddylai arholwyr geisio tynnu marciau oddi ar ymgeiswyr oherwydd mân hepgoriadau mewn meysydd nad ydyn nhw'n bwysig mewn ymateb.

Cam 2 – Penderfynu ar y marc

Yn ystod y broses safoni (y gynhadledd farcio), bydd yr Uwch Arholwr yn rhoi cyngor manwl ar rinweddau pob band marciau. Yna bydd arholwyr yn cael enghreifftiau o ymatebion ym mhob band marciau sydd wedi cael marc gan y Uwch Arholwr. Dylai'r arholwyr farcio'r enghreifftiau a chymharu eu marciau â marciau'r Uwch Arholwr.

Wrth farcio, gall arholwyr ddefnyddio'r enghreifftiau hyn er mwyn penderfynu p'un a yw ateb ymgeisydd o safon uwch, is neu debyg i'r enghraifft. Atgoffir arholwyr y dylen nhw edrych eto ar yr ateb wrth gymhwyso'r cynllun marcio er mwyn cadarnhau bod y band a'r marc maen nhw'n eu rhoi yn briodol i'r ateb a roddwyd.

© WJEC CBAC Ltd.

GRŴP GORFODOL 2:
DEALL GOFAL, CHWARAE, DYSGU A DATBLYGIAD PLANT

CYNLLUN MARCIO

Cwestiwn		Ateb	Cyfanswm y Marciau
1.	(a) *DD1* *(1.1)* *(1.3 neu 1.5)* *(1.4 neu 1.5)*	*Mae'r siart isod yn dangos rhai o'r cerrig milltir datblygiadol ar gyfer plentyn naw mis oed.* *Ar gyfer pob* ***un*** *o'r cerrig milltir ar y rhestr,* ***ticiwch (✓)*** *un maes datblygiad cywir.* Dyfarnwch **1 marc** am bob ymateb cywir. (i) corfforol (ii) iaith/cymdeithasol (iii) cymdeithasol/emosiynol	3
	(b) i ii) *DD1* *(1.2)*	*Esboniwch sut mae chwarae â thywod yn gallu helpu i feithrin dau sgìl deallusol (gwybyddol).* Dyfarnwch hyd at **4** marc. **Dyfarnwch 0 marc** os nad yw'r ymateb yn haeddu ennill marciau. **Dyfarnwch 1 marc** am esboniad sylfaenol heb fawr o wybodaeth na dealltwriaeth o'r ffordd mae chwarae â thywod yn gallu helpu i feithrin sgiliau deallusol (gwybyddol). **Dyfarnwch 2-3 marc** am esboniad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o'r ffordd mae chwarae â thywod yn gallu helpu i feithrin sgiliau deallusol (gwybyddol). **Dyfarnwch 4 marc** am esboniad da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl o sut mae chwarae â thywod yn gallu helpu i feithrin sgiliau deallusol (gwybyddol). Dyfarnwch uchafswm o 2 farc os bydd yr ymateb yn esbonio sgìl yn unig. Gall yr ymateb gyfeirio at: • lleferydd – cyfathrebu ag eraill wrth chwarae • terminoleg/ymestyn iaith/dysgu geiriau newydd – yn gysylltiedig â thywod neu swm • sgiliau mathemategol – cyfrif tyredau, cestyll, adnoddau • meddwl/rhesymeg/rhesymu – llawn, gwag • dychymyg/creadigrwydd – adeiladu cestyll. Nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr. Rhowch farciau am unrhyw ymateb perthnasol arall.	4

© WJEC CBAC Ltd.

<table>
<tr><th colspan="2">Cwestiwn</th><th>Ateb</th><th>Cyfanswm y Marciau</th></tr>
<tr><td></td><td>(c)

DD1
(1.6)</td><td>Dadansoddwch sut mae gweithgareddau fel chwarae mewn pwll tywod yn gallu cefnogi datblygiad cyfannol plentyn.

Dyfarnwch hyd at 6 marc.

Dyfarnwch 1-2 marc am ddadansoddiad sylfaenol sy'n dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o sut mae chwarae â thywod yn gallu cefnogi datblygiad cyfannol plentyn.
Dyfarnwch 3-4 marc am ddadansoddiad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o sut mae chwarae â thywod yn gallu cefnogi datblygiad cyfannol plentyn.
Dyfarnwch 5-6 marc am ddadansoddiad da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl o sut mae chwarae â thywod yn gallu cefnogi datblygiad cyfannol plentyn.

Gall yr ymateb gyfeirio at:

• corfforol: meithrin sgiliau echddygol manwl a bras
• deallusol (gwybyddol): dysgu am siapiau, gweadau, pwysau, y cysyniadau bod rhywbeth yn llawn/gwag
• iaith: yn datblygu geirfa, yn dysgu geiriau newydd
• emosiynol: rhyngweithio, ymgysylltu â phobl eraill
• datblygiad cymdeithasol: rhannu
• moesol: rhannu, aros, cymryd tro ac ati.

Nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr.
Rhowch farciau am unrhyw ymateb perthnasol arall.</td><td>6</td></tr>
</table>

© WJEC CBAC Ltd.

Cwestiwn		Ateb	Cyfanswm y Marciau
2.	(a) *DD1* *(1.5)*	*Mae Thomas, sy'n 1 oed, yn chwarae'n unigol yn y feithrinfa. Disgrifiwch* ***ddau*** *gyfnod chwarae arall sy'n cefnogi datblygiad plant.* Dyfarnwch hyd at **4** marc. **Dyfarnwch 0 marc** os nad yw'r ymateb yn haeddu ennill marciau. **Dyfarnwch 1 marc** am ddisgrifiad sylfaenol heb fawr o wybodaeth na dealltwriaeth o gyfnodau chwarae sy'n cefnogi datblygiad plant. **Dyfarnwch 2-3 marc** am ddisgrifiad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o gyfnodau chwarae sy'n cefnogi datblygiad plant. **Dyfarnwch 4 marc** am ddisgrifiad da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl o gyfnodau chwarae sy'n cefnogi datblygiad plant. Dyfarnwch uchafswm o 2 farc os bydd yr ymateb yn disgrifio un cyfnod chwarae arall yn unig. Gall yr ymateb gyfeirio at: • **Chwarae cyfochrog** – mae plant yn chwarae ochr yn ochr â'i gilydd, heb ryngweithio o gwbl. Gallant fod yn chwarae gyda theganau tebyg gan ddynwared ei gilydd. Mae'n gyffredin ymhlith plant rhwng 2½ a 3½ oed. • **Chwarae drwy arsylwi (drwy wylio eraill)** – bydd y plentyn yn arsylwi (gwylio) plant eraill yn chwarae ond nid yw'n ymuno â'r chwarae. Mae'n gyffredin ymhlith plant rhwng 2 a 2½. • **Chwarae cysylltiadol (chwarae drwy ymuno)** – bydd y plant yn dechrau chwarae gyda'i gilydd ond ni fyddan nhw'n canolbwyntio ar weithio tuag at nod cyffredin. Efallai y byddan nhw'n chwarae neu'n cyfnewid yr un teganau neu'n mynd ati'n weithredol i siarad neu ymgysylltu â'i gilydd, ond nid ydyn nhw'n gosod unrhyw reolau chwarae. Yn nodweddiadol, mae'r math hwn o chwarae yn dechrau pan fydd plant tua 3 neu 4 oed. • **Chwarae cydweithredol** – pan fydd plant yn chwarae mewn grwpiau a thimau ac â diddordeb yn y plant maen nhw'n chwarae gyda nhw yn ogystal â'r gweithgaredd. Gall fod gan y grŵp arweinydd ac efallai y bydd y chwarae yn canolbwyntio ar nod cyffredin. Mae'r chwarae hwn yn dechrau rhwng 4 a 6 oed.	4

© WJEC CBAC Ltd.

Cwestiwn		Ateb	Cyfanswm y Marciau
	(b) *DD2* *(2.1)*	*Trafodwch sut mae cael mynediad i dabled electronig yn gallu cael effaith gadarnhaol ac effaith negyddol ar ddysgu a datblygiad plentyn.* Dyfarnwch hyd at **6** marc. **Dyfarnwch 0 marc** os nad yw'r ymateb yn haeddu ennill marciau. **Dyfarnwch 1-2 marc** am drafodaeth sylfaenol sy'n dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o sut mae cael mynediad i dabled electronig yn gallu cael effaith gadarnhaol ac effaith newyddol ar ddysgu a datblygiad plentyn. **Dyfarnwch 3-4 marc** am drafodaeth dda sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o sut mae cael mynediad i dabled electronig yn gallu cael effaith gadarnhaol ac effaith newyddol ar ddysgu a datblygiad plentyn. **Dyfarnwch 5-6 marc** am drafodaeth dda iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl o sut mae cael mynediad i dabled electronig yn gallu cael effaith gadarnhaol ac effaith newyddol ar ddysgu a datblygiad plentyn. Dyfarnwch uchafswm o 4 marc os yw'r ymateb yn trafod effeithiau cadarnhaol **yn unig neu** effeithiau negyddol **yn unig**. Gall yr ymateb gyfeirio at: **Effaith gadarnhaol:** • adnodd hynod ysgogol oherwydd sgrin lachar, hynod ryngweithiol, modern, cyfoes, ac ati • meithrin sgiliau echddygol manwl • yn gwella'r eirfa • yn datblygu sgiliau mathemategol • yn gallu gwella rhyngweithio cymdeithasol: apiau/gemau rhyngweithiol • yn gallu meithrin dychymyg a chreadigrwydd • yn gwneud dysgu'n hwyl • nid yw'r dysgu wedi'i gyfyngu i'r cartref gan ei bod yn bosibl cludo'r dabled o gwmpas • gellir diweddaru gemau/apiau felly mae'n annog cynnydd ac yn newid yr ysgogiadau • yn gallu annog datblygiad y dychymyg • yn helpu i ddatblygu ymddygiad holi ac arbrofi.	6

© WJEC CBAC Ltd.

Cwestiwn		Ateb	Cyfanswm y Marciau
		Effaith negyddol: • mae'n gallu cael ei orddefnyddio, ni ddylai gymryd lle teganau eraill sy'n cefnogi dysgu a datblygiad • rhaid i'r gemau/apiau fod yn briodol i oedran y plentyn • yn gallu effeithio ar lesiant meddyliol • gall mwy o fynediad i ddyfeisiau greu pwysau i ddefnyddio cyfryngau cymdeithasol/pwysau cymheiriaid cysylltiedig • mae'n gallu datblygu sgiliau ond nid yw'n cynnig llawer o gyfle i wneud gweithgareddau corfforol • yn ôl rhai darnau o ymchwil mae defnyddio'r rhain yn rhy agos at amser gwely yn gallu effeithio ar batrymau cysgu • gall diogelu/e-ddiogelwch fod yn broblem e.e. gadael plentyn heb oruchwyliaeth wrth ddefnyddio'r ddyfais, dim rheolaeth briodol gan y rhieni, cyrchu safleoedd amhriodol ac ati Nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr. Rhowch farciau am unrhyw ymateb perthnasol arall.	

© WJEC CBAC Ltd.

<table>
<tr><th colspan="2">Cwestiwn</th><th>Ateb</th><th>Cyfanswm y Marciau</th></tr>
<tr><td>3.</td><td>DD2

(2.3)</td><td>Mae Iwan yn 3 oed ac yn unig blentyn. Cymraeg yw iaith y teulu ac maen nhw'n byw mewn cymuned glòs. Mae Iwan yn blentyn tawel iawn sy'n mwynhau cymryd rhan mewn rygbi mini.

Mae mam Iwan yn ystyried dau ddewis ar gyfer ei addysg.

Opsiwn 1: Ysgol 3-19 oed cyfrwng Cymraeg newydd fawr yn agos i'w cartref.
Opsiwn 2: Addysg yn y cartref.

Aseswch y manteision posibl pob dewis yn ei gael ar iechyd, llesiant a datblygiad Iwan yn ystod y cyfnod hollbwysig hwn yn ei fywyd.

Dyfarnwch hyd at 6 marc.

Dyfarnwch 0 marc os nad yw'r ymateb yn haeddu ennill marciau.
Dyfarnwch 1-2 farc am ymateb sylfaenol heb fawr o wybodaeth na dealltwriaeth nac asesiad o fanteision posibl pob lleoliad ar ddatblygiad Iwan.
Dyfarnwch 3-4 farc am ymateb da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth ac asesiad o fanteision posibl pob lleoliad ar ddatblygiad Iwan.
Dyfarnwch 5-6 marc am ymateb da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth ac asesiad manwl o fanteision posibl pob lleoliad ar ddatblygiad Iwan.

Dyfarnwch uchafswm o 4 marc os yw'r ymateb yn ystyried un lleoliad yn unig.

Gall yr ymateb gyfeirio at:

Ysgol 3–19 oed cyfrwng Cymraeg fawr, newydd:
• byddai rhyngweithio cymdeithasol yn bosibl â phlant eraill o bob oed
• gall fod cyfleoedd ehangach i ddysgu
• fframwaith y cwricwlwm fydd sail y dysgu
• bydd angen cynnal gwiriadau sicrhau ansawdd er mwyn sicrhau bod yr addysgu i safon
• meysydd chwarae ar gael – mae'n bosibl y bydd timau chwaraeon mini yn yr ysgol
• bydd dewis eang o adnoddau ar gael i gefnogi meysydd y cwricwlwm
• bydd trefn bendant yn y lleoliad
• cyfle i fynd ar wibdeithiau meithrinfa, teithiau, gweithgareddau allgyrsiol
• hybu dwyieithrwydd/cefnogi'r Gymraeg yn llawn
• llai o drawsnewid gan fod yr ysgol yn mynd o 3 i 19 oed
• yn helpu Iwan i ddysgu ymddygiad priodol mewn amgylchedd penodol
• gall helpu llesiant drwy gymdeithasu â chymheiriaid.</td><td>6</td></tr>
</table>

© WJEC CBAC Ltd.

		Addysg yn y cartref: • Gall addysg Iwan gael ei theilwra i'w anghenion a'i ddiddordebau • gall addysg 'bywyd go iawn' fod yn flaenllaw (coginio, siopa, glanhau, garddio)	

Cwestiwn		Ateb	Cyfanswm y Marciau
		• Bydd Iwan a'i fam yn cael y rhyddid a'r hyblygrwydd i gynnwys dysgu fel rhan o beth bynnag arall sy'n digwydd • gall atgyfnerthu perthnasoedd teuluol • bydd yn gwneud Iwan yn fwy annibynnol; dysgu ar ei gyflymder ei hun • gall ehangu'r cyfle i gymdeithasoli gan ei fod yn gallu cymysgu ag amrywiaeth ehangach o bobl na'i ffrindiau yn y dosbarth yn unig • gall sicrhau mai moesau a gwerthoedd y teulu sydd fwyaf amlwg • yn caniatáu cyfle i gaffael iaith/datblygu dewis. Nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr. Rhowch farciau am unrhyw ymateb perthnasol arall.	

© WJEC CBAC Ltd.

<table>
<tr><th colspan="2">Cwestiwn</th><th>Ateb</th><th>Cyfanswm y Marciau</th></tr>
<tr>
<td>4.</td>
<td>(a)

(i)

(ii)

DD4 (4.1)</td>
<td>
Mae merch gan y teulu Davies, sef Gwen sy'n 5 oed. Mae mab ganddyn nhw hefyd, sef Daniel sy'n 2 oed. Mae asthma difrifol ar Daniel sy'n golygu ei fod yn cael heintiau ar y frest yn aml ac weithiau mae'n cael problemau anadlu. Mae'n bwysig iawn bod mynediad i amrywiaeth o wasanaethau ar gael i'r teulu.
Enwch un gwasanaeth iechyd bydd angen i'r teulu gael mynediad iddo o bosibl.
Dyfarnwch 1 marc am enwi gwasanaeth sydd i'w weld yn y tabl isod.
Amlinellwch y manteision i'r teulu o ddefnyddio'r gwasanaeth hwn.
Dyfarnwch hyd at 2 farc.
Dyfarnwch 0 marc os nad yw'r ymateb yn haeddu ennill marciau.
Dyfarnwch 1 marc am ymateb sylfaenol heb fawr ddim gwybodaeth na dealltwriaeth o fanteision cael mynediad i'r gwasanaeth.
Dyfarnwch 2 farc am ymateb da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o fanteision cael mynediad i'r gwasanaeth.
Gall yr ymateb gyfeirio at:
<table>
<tr><th>(i) Gwasanaeth iechyd wedi'i enwi</th><th>(ii) Manteision y gwasanaeth i'r teulu</th></tr>
<tr><td>Canolfan Iechyd</td><td>Derbyn presgripsiwn, cael cyngor meddygol, derbyn triniaeth am fân anafiadau, monitro cyflyrau parhaus.</td></tr>
<tr><td>Clinig Babanod</td><td>Derbyn imiwneiddiadau ac archwiliadau datblygiad.</td></tr>
<tr><td>Gwasanaethau ysbyty</td><td>Cael mynediad i wasanaethau argyfwng a mynychu apwyntiadau gydag arbenigwyr.</td></tr>
<tr><td>Clinig cynllunio teulu</td><td>Cael dulliau atal cenhedlu a chyngor merched iach ar gyfer y fam.</td></tr>
<tr><td>Deintydd</td><td>Sicrhau hylendid da yn y geg ac iechyd deintyddol da, e.e. wrth golli dannedd baban.</td></tr>
<tr><td>Optegydd</td><td>Sicrhau iechyd llygaid da, rhagnodi sbectol yn ôl yr angen.</td></tr>
</table>
Nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr.
Rhowch farciau am unrhyw ymateb perthnasol arall.
</td>
<td>3</td>
</tr>
</table>

© WJEC CBAC Ltd.

Cwestiwn		Ateb	Cyfanswm y Marciau
	(b) *DD4 (4.1)*	*Mae'n bosibl bydd angen i bob plentyn gael mynediad i fathau gwahanol o wasanaethau gofal iechyd yn ystod cyfnodau gwahanol eu bywydau.* *Nodwch **ddau** o'r gwasanaethau sydd ar gael gan y proffesiynau perthynol i iechyd (allied health professions) fyddai'n gallu cefnogi iechyd, llesiant, twf a datblygiad plant.* **Dyfarnwch 1 marc** am bob gwasanaeth a nodir hyd at uchafswm o 2 farc. Gall yr ymateb gyfeirio at: • podiatreg • therapi iaith a lleferydd • therapi galwedigaethol • deieteg • ffisiotherapi • awdioleg • orthopteg • therapi celf/therapi cerdd/therapi drama/therapi chwarae Rhowch gredyd am ymatebion sy'n cyfeirio at y gweithiwr proffesiynol e.e. podiatregydd/deietegydd.	2
	(c) *(4.1)*	*Enwch **un** rhwystr fyddai'n gallu atal plentyn rhag cael gwasanaeth sydd ei angen arno.* **Dyfarnwch 1 marc** am enwi rhwystr. Gall yr ymateb gyfeirio at: • stigma • rhwystrau corfforol • problemau trafnidiaeth • argaeledd y gwasanaethau • ariannol (efallai na fydd y gwasanaeth am ddim). Nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr. Rhowch farciau am unrhyw ymateb perthnasol arall.	1
	(ch) *(4.1)*	*Esboniwch ystyr atgyfeiriad uniongyrchol.* Dyfarnwch hyd at **3** marc. **Dyfarnwch 0 marc** os nad yw'r ymateb yn haeddu ennill marciau. **Dyfarnwch 1 marc** am esboniad sylfaenol heb fawr o wybodaeth na dealltwriaeth o ystyr atgyfeiriad uniongyrchol. **Dyfarnwch 2 farc** am esboniad da sy'n dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o ystyr atgyfeiriad uniongyrchol. **Dyfarnwch 3 marc** am esboniad da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl o ystyr atgyfeiriad uniongyrchol. Gall yr ymateb gyfeirio at: • atgyfeiriad wedi'i wneud gan unigolyn sy'n cael mynediad i wasanaeth drwy gyrraedd lleoliad yn annisgwyl neu wneud apwyntiad ei hun heb gynnwys neb arall, e.e. gwneud apwyntiad gyda meddyg teulu drwy ffonio'r feddygfa • atgyfeiriad wedi'i wneud gan feddyg teulu neu unrhyw weithiwr	3

© WJEC CBAC Ltd.

		iechyd, gofal cymdeithasol neu wasanaethau brys proffesiynol arall, e.e. meddyg teulu sy'n atgyfeirio plentyn at ddeietegydd • pan fydd rhiant neu warcheidwad yn trefnu mynediad i'w blentyn sydd o dan 16 oed • gall fod yn hunanatgyfeiriad neu'n atgyfeiriad proffesiynol.	
5.	DD4 *(4.2)*	*Mae Jon, sy'n 14 oed, yn byw gyda ffibrosis cystig. Ar adegau, mae angen ffisiotherapi rheolaidd arno a mynediad i amrywiaeth o wasanaethau gofal iechyd.* *Mae Jon yn byw mewn pentref tawel yn y wlad gyda'i rieni a'i frodyr a chwiorydd iau. Mae car gan y teulu ac maen nhw'n mwynhau mynd i ffwrdd ar deithiau.* *Trafodwch sut byddai gweithio amlasiantaethol yn gallu rhoi'r gofal a'r cymorth angenrheidiol i Jon a'i deulu i hybu iechyd, llesiant a datblygiad.* Dyfarnwch hyd at **5** marc. **Dyfarnwch 0 marc** os nad yw'r ymateb yn haeddu ennill marciau. **Dyfarnwch 1 marc** am drafodaeth gyfyngedig heb fawr o wybodaeth na dealltwriaeth o sut byddai gweithio amlasiantaethol yn gallu rhoi'r gofal a'r cymorth angenrheidiol i Jon a'i deulu i hybu iechyd, llesiant a datblygiad. **Dyfarnwch 2-3 marc** am drafodaeth sylfaenol sy'n dangos rhywfaint o wybodaeth a dealltwriaeth o sut byddai gweithio amlasiantaethol yn gallu rhoi'r gofal a'r cymorth angenrheidiol i Jon a'i deulu i hybu iechyd, llesiant a datblygiad. **Dyfarnwch 3-4 marc** am drafodaeth dda sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o sut byddai gweithio amlasiantaethol yn gallu rhoi'r gofal a'r cymorth angenrheidiol i Jon a'i deulu i hybu iechyd, llesiant a datblygiad. **Dyfarnwch 5 marc** am drafodaeth wych sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl o sut byddai gweithio amlasiantaethol yn gallu rhoi'r gofal a'r cymorth angenrheidiol i Jon a'i deulu i hybu iechyd, llesiant a datblygiad. Gall yr ymateb gyfeirio at: Sut byddai gweithio amlasiantaethol yn gallu darparu gofal a chymorth: • gofal di-dor/gofal mwy cyd-gysylltiedig – yn bodloni anghenion penodol Jon a'i deulu • gwasanaeth cyflymach a mwy effeithlon • dim ailadrodd tasgau gan fod pawb yn gwybod beth mae'r llall yn ei wneud • cyfeirio o fewn y system • ymyrraeth amserol • bydd Jon a'i deulu'n cael gweld y person cywir ar yr adeg gywir • llai o wastraffu amser yn cyfathrebu rhwng y gwasanaethau a'r teulu a rhwng timau gwahanol yn y sector. Gall gwasanaethau gael eu henwi fel rhan o'r drafodaeth: • gofal iechyd: paediatregydd, tîm iechyd meddwl, ffisiotherapydd, therapydd galwedigaethol ac ati • gofal cymdeithasol: clybiau plant, teithiau diwrnod	5

© WJEC CBAC Ltd.

		• gofal seibiant: Barnado's, cynorthwyydd teulu. Nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr. Rhowch farciau am unrhyw ymateb perthnasol arall.	

© WJEC CBAC Ltd.

Cwestiwn		Ateb	Cyfanswm y Marciau
6.	(a) *DD4 (4.1)*	*Mae grant dillad yn un o sawl budd-dal ariannol sydd ar gael i hybu cynhwysiant.* Nodwch **un** math arall o gefnogaeth ariannol sydd ar gael i hybu cynhwysiant.[1] **Dyfarnwch 1 marc** am enwi un math o gefnogaeth ariannol o'r rhestr isod: • prydau ysgol am ddim • cynnig gofal plant • gofal plant di-dreth • Credyd Cynhwysol.	1
	(b) *DD4 (4.1)*	*Disgrifiwch sut byddai grant dillad yn gallu cefnogi iechyd a llesiant plentyn.* Dyfarnwch hyd at **3** marc. **Dyfarnwch 0 marc** os nad yw'r ymateb yn haeddu ennill marciau. **Dyfarnwch 1 marc** am ddisgrifiad sylfaenol heb fawr o wybodaeth na dealltwriaeth o sut byddai grant dillad yn gallu cefnogi iechyd a llesiant plentyn. **Dyfarnwch 2 farc** am ddisgrifiad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o sut byddai grant dillad yn gallu cefnogi iechyd a llesiant plentyn. **Dyfarnwch 3 marc** am ddisgrifiad da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl o sut byddai grant dillad yn gallu cefnogi iechyd a llesiant plentyn. Gall yr ymateb gyfeirio at: • manteision iechyd corfforol e.e. y plentyn wedi'i wisgo'n addas er mwyn bod yn ddigon cynnes – osgoi mynd yn sâl ac ati • manteision iechyd meddwl: y plentyn yn gwisgo'r un dillad â phlant eraill yn y lleoliad – yn osgoi bwlio, y plentyn ddim eisiau mynd i'r lleoliad ac ati • manteision deallusol: nid oes rheswm i'r plentyn beidio â mynd i'r lleoliad, mae'n rhaid gwario'r grant ar ddillad • hunaniaeth – effaith gadarnhaol ar lesiant Nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr. Rhowch farciau am unrhyw ymateb perthnasol arall.	3

© WJEC CBAC Ltd.

Cwestiwn		Ateb	Cyfanswm y Marciau
7.	(a) *DD2* *(2.2)*	*8 o'r gloch y bore yw hi ym Meithrinfa Dechrau'n Deg Sunshine ac mae pob aelod o staff yn brysur yn gosod darnau amrywiol o ddarpariaeth barhaus ar gyfer y plant. Thema'r mis yw babanod, gan fod tri o'r plant wedi cael brawd neu chwaer fach yn ddiweddar. Mae'r staff wedi ystyried y mathau o adnoddau sydd eu hangen ac wedi ychwanegu doliau, tyweli, cewynnau a golch bath ger yr ardal ddŵr. Maen nhw hefyd wedi addasu'r ardal chwarae rôl i fod yn glinig babanod. Mae'r plant yn cael dewis pa weithgaredd maen nhw am gymryd rhan ynddo.* *Nodwch* ***dri*** *ffactor dylid rhoi ystyriaeth iddyn nhw wrth gynllunio darpariaeth barhaus.* **Dyfarnwch 1 marc** am bob ffactor i'w ystyried hyd at uchafswm o 3 marc o'r rhestr isod: • oed • gallu • thema • anghenion y plentyn • cyfleoedd dysgu • cymarebau staffio.	3
	(b) *DD2* *(2.2)* *(2.1)*	*Nodwch* ***ddau*** *arwydd sy'n dangos bod y feithrinfa yn hybu datblygiad cyfannol.* **Dyfarnwch 1 marc** am bob arwydd a nodir bod y feithrinfa yn hybu datblygiad cyfannol, hyd at uchafswm o 2 farc, o'r rhestr isod: • dewis o weithgareddau • dewis rhydd • gweithgareddau sy'n cefnogi'r trawsnewid • amrywiaeth o adnoddau i wella gweithgareddau/amgylchedd • addasu'r amgylchedd.	2

© WJEC CBAC Ltd.

Cwestiwn		Ateb	Cyfanswm y Marciau
	(c) *DD3* *(3.1)*	*Disgrifiwch y fenter Dechrau'n Deg.* Dyfarnwch hyd at **5** marc. **Dyfarnwch 0 marc** os nad yw'r ymateb yn haeddu ennill marciau. **Dyfarnwch 1-2 farc** am ddisgrifiad sylfaenol heb fawr o wybodaeth na dealltwriaeth am fenter Dechrau'n Deg. **Dyfarnwch 3-4 marc** am ddisgrifiad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth am fenter Dechrau'n Deg. **Dyfarnwch 5 marc** am ddisgrifiad da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl am fenter Dechrau'n Deg. Gall yr ymateb gyfeirio at: • menter llywodraeth Cymru yw hwn • mae'n targedu ac o fudd i blant yn ardaloedd difreintiedig Cymru • mae'n adeiladu ar gydweithio er mwyn sicrhau'r canlyniadau gorau i'r plentyn a'i deulu • mae'n sicrhau bod lleoliadau newydd/lleoedd ychwanegol ar gael mewn ardaloedd lle mae eu hangen fwyaf • mae'n sicrhau bod lleoliad plant yn gweithio gyda'r teulu cyfan – dull cefnogi ychwanegol • mae'n cynnig rhaglenni hyfforddi rhieni • mae'n meithrin cysylltiadau agos ag asiantaethau eraill – ymweliadau iechyd, iaith a lleferydd, deieteteg • mae'n canolbwyntio ar hybu datblygiad plentyn • mae'n sicrhau bod anghenion unigol y plentyn yn cael eu bodloni – darpariaeth plentyn-ganolog. Nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr. Rhowch farciau am unrhyw ymateb perthnasol arall.	5

© WJEC CBAC Ltd.

Cwestiwn		Ateb	Cyfanswm y Marciau
8.	(a) *DD3* *(3.1)*	*Er mwyn cwrdd â safonau Arolygiaeth Gofal Cymru, mae'n rhaid i bob lleoliad gofal plant wedi'i gofrestru yng Nghymru gael polisïau allweddol yn eu lle.* *Un enghraifft o bolisi allweddol yw polisi amddiffyn plant.* *Enwch **ddau** bolisi allweddol arall sy'n cael effaith ar leoliadau gofal plant yng Nghymru.* **Dyfarnwch 1 marc** am bob polisi allweddol a enwir hyd at uchafswm o 2 farc. Gall yr ymateb gyfeirio at: • rheoli ymddygiad • amddiffyn plant • iechyd a diogelwch • diogelwch tân • cyfleoedd cyfartal • cwynion • gweithdrefn yn ymwneud â phlentyn coll/ar goll/heb ei gasglu • newid cewynnau • datganiad o bwrpas • polisi meddyginiaeth • polisi cyfrinachedd • polisi bwlio. Nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr. Rhowch farciau am unrhyw ymateb perthnasol arall.	2
	(b) *DD3* *(3.1)*	*Esboniwch beth yw pwrpas cael polisi amddiffyn plant mewn lleoliad gofal plant.* Dyfarnwch hyd at **6** marc. **Dyfarnwch 0 marc** os nad yw'r ymateb yn haeddu ennill marciau. **Dyfarnwch 1-2 farc** am esboniad sylfaenol heb fawr o wybodaeth na dealltwriaeth o bwrpas *polisi amddiffyn plant* mewn lleoliad gofal plant. **Dyfarnwch 3-4 marc** am esboniad da sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o bwrpas *polisi amddiffyn plant* mewn lleoliad gofal plant. **Dyfarnwch 5-6 marc** am esboniad da iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl o bwrpas *polisi amddiffyn plant* mewn lleoliad gofal plant. Gall yr ymateb gyfeirio at: • sicrhau bod pob plentyn yn ddiogel yn y lleoliad/llai o risgiau y bydd pethau'n digwydd	6

© WJEC CBAC Ltd.

		• sicrhau bod pob aelod o staff yn cael y wybodaeth sydd ei hangen i wneud atgyfeiriad os oes amheuaeth neu os yw'n cael ei ddatgelu bod cam-drin yn digwydd • amlinellu'r gadwyn atgyfeirio – pwy yw'r swyddog diogelu a gwybod beth yn union i'w wneud os bydd datgeliad a sut i ymddwyn mewn sefyllfa sensitif • sicrhau bod pob aelod o staff yn gwybod ei rôl a'i gyfrifoldebau wrth gadw plant yn ddiogel – Loco Parentis (bod yn gyfrifol am les plentyn pan fo yn ein gofal) • cadw pob plentyn yn ddiogel rhag niwed ac ecsbloetiaeth – • sicrhau bod pob aelod o staff yn gweithredu'n gyson (dilyn gweithdrefnau safonol) • sicrhau bod pob pryder yn cael sylw ac yn cael ei uwchgyfeirio'n effeithiol ac yn effeithlon/nad oes dim yn cwympo drwy'r rhwyd • sicrhau bod pob aelod o staff yn ddiogel ac yn cael ei warchod yn ei rôl • sicrhau bod gan deuluoedd/gofalwyr hyder yn y gwasanaeth. Nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr. Rhowch farciau am unrhyw ymateb perthnasol arall.	

© WJEC CBAC Ltd.

Cwestiwn		Ateb	Cyfanswm y Marciau
9.	*DD4 (4.2)*	*Sara yw'r cydlynydd anghenion ychwanegol yn Ysgol Cae Glas. Mae hi'n mwynhau'r rôl hon am ei bod yn gweithio gyda thîm o staff a nifer o ddisgyblion o flwyddyn 7 i flwyddyn 11.* *Trafodwch sut mae rôl Sara yn gallu cefnogi staff a dysgwyr ag anghenion ychwanegol i weithio tuag at gyflawni eu potensial llawn.* Dyfarnwch hyd at 5 marc. **Dyfarnwch 0 marc** os nad yw'r ymateb yn haeddu ennill marciau. **Dyfarnwch 1-2 farc** am drafodaeth sylfaenol heb fawr o wybodaeth na dealltwriaeth o rôl y cydlynydd anghenion dysgu ychwanegol wrth gefnogi dysgwyr ag anghenion ychwanegol i sicrhau eu bod yn gweithio tuag at gyflawni eu potensial llawn. **Dyfarnwch 3-4 marc** am drafodaeth dda sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth o rôl y cydlynydd anghenion dysgu ychwanegol wrth gefnogi dysgwyr ag anghenion ychwanegol i sicrhau eu bod yn gweithio tuag at gyflawni eu potensial llawn. **Dyfarnwch 5 marc** am drafodaeth dda iawn sy'n dangos gwybodaeth a dealltwriaeth fanwl o rôl y cydlynydd anghenion dysgu ychwanegol wrth gynorthwyo dysgwyr ag anghenion ychwanegol i sicrhau eu bod yn gweithio tuag at gyflawni eu potensial llawn. Gall yr ymateb gyfeirio at: • asesu disgyblion er mwyn nodi anghenion, a gosod disgyblion ar y gofrestr anghenion ychwanegol os oes angen. • dyrannu gweithwyr allweddol priodol i weithio gyda'r disgyblion • llunio ac adolygu Cynlluniau Addysg Unigol a sicrhau bod staff yn ymwybodol ohonyn nhw • sicrhau ffyrdd cyson o weithio gyda'r disgyblion • rhoi gwybod i rieni am unrhyw benderfyniadau a chamau gweithredu yn dilyn cynllun gweithredu'r ysgol • gweithio gyda rhieni er mwyn sicrhau bod anghenion disgyblion yn cael eu diwallu • sicrhau bod dull plentyn-ganolog yn cael ei ddefnyddio • trefnu cefnogaeth un i un er mwyn diwallu unrhyw anghenion ychwanegol • sicrhau bod pob aelod o staff yn dilyn polisïau a deddfwriaeth, e.e. polisi cynhwysiant, Deddf Cydraddoldeb • gofyn am gyfarpar ac adnoddau arbenigol ar gyfer y disgyblion yn yr ysgol • cysylltu ag asiantaethau allanol am gefnogaeth, fel SALT (Therapydd Iaith a Lleferydd) Gweithredu gan yr Ysgol a	5

© WJEC CBAC Ltd.

		Mwy • rhannu gwybodaeth â phob parti perthnasol er mwyn sicrhau bod pawb yn wybodus – gall arwain at weithio amlasiantaethol effeithlon o ansawdd • hwyluso cydweithio fel bod modd adnabod ac ymyrryd yn gynnar • hwyluso cyfarfodydd rheolaidd er mwyn manteisio ar arbenigedd cyfunol o amrywiaeth o asiantaethau fel iechyd, addysg ac unrhyw un mae ei swydd neu rôl wirfoddol yn golygu ei fod mewn cysylltiad â'r plentyn, (blwyddyn 7 – blwyddyn 11) neu ei deulu • annog rhannu arfer da rhwng pob asiantaeth dan sylw a rhoi'r diweddaraf am gynnydd – strategaeth ataliol er mwyn sicrhau gwelliant gwirioneddol i ganlyniadau bywyd • sefydlu a mynychu paneli atgyfeirio disgyblion lle gellir cynnal trafodaethau i sicrhau bod y gefnogaeth briodol ar gael i bob plentyn. Nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr. Rhowch farciau am unrhyw ymateb perthnasol arall.	
		CYFANSWM	70

© WJEC CBAC Ltd.

Mapio – Grid Cyfeirio Cyflym

Deunyddiau Asesu Enghreifftiol 2019				
Cwestiwn	DD1	DD2	DD3	DD4
1. (a)	✓			
(b)	✓			
(c)	✓			
2. (a)	✓			
(b)		✓		
3.		✓		
4. (a)				✓
(b)				✓
5.				✓
6. (a)				✓
(b)				✓
7. (a)		✓		
(b)		✓		
(c)			✓	
8. (a)			✓	
(b)			✓	
9.				✓

© WJEC CBAC Ltd.

Dogfen Fapio: Deall Gofal, Chwarae, Dysgu a Datblygiad Plant

Deilliannau dysgu	Meini prawf asesu	DEUNYDDIAU ASESU ENGHREIFFTIOL asesiad allanol	Rhif y cwestiwn	Nifer y marciau	Cyfanswm marciau pob DD a % y pwysoli	Marciau ystod leiaf pob DD a % y pwysoli
Bydd y dysgwr yn:	Mae'r dysgwr yn gallu:					
DD1 Cyfnodau a phatrymau cyffredinol o ddatblygiad corfforol, deallusol (gwybyddol), iaith, emosiynol a chymdeithasol plant o adeg cenhedlu hyd at 1 oed	**MPA1.1** Cyfnodau a phatrymau cyffredinol twf a datblygiad corfforol	✓	**1 (a) (i)**	**1**	**17 marc** **25%**	**14-17 marc** **20-25%**
	MPA1.2 Cyfnodau a phatrymau cyffredinol o ddatblygiad deallusol (gwybyddol)	✓	**1b)**	**4**		
	MPA1.3 Cyfnodau a phatrymau cyffredinol o ddatblygiad iaith	✓	**1 (a) (ii)**	**1**		
	MPA1.4 Cyfnodau a phatrymau cyffredinol o ddatblygiad emosiynol					
	MPA1.5 Cyfnodau a phatrymau cyffredinol o ddatblygiad cymdeithasol	✓	**1 (a) (ii)** **2 (a)**	**1** **4**		
	MPA1.6 Natur gyfannol datblygiad plant 0-19 oed	✓	**1 (c)**	**6**		

© WJEC CBAC Ltd.

Deilliannau dysgu	Meini prawf asesu	DEUNYDDIAU ASESU ENGHREIFFTIOL asesiad allanol	Rhif y cwestiwn	Nifer y marciau	Cyfanswm marciau pob DD a % y pwysoli	Marciau ystod leiaf pob DD a % y pwysoli
Bydd y dysgwr yn:	Mae'r dysgwr yn gallu:					
DD2 Sut gall amgylcheddau dysgu helpu a chefnogi iechyd, llesiant, datblygiad ac anghenion plant o 0 i 19 oed	**MPA2.1** Sut gall amgylcheddau ac adnoddau helpu datblygiad cyfannol plant	✓	1 (c) 7 (b)	6 2	17 marc 25%	17-21 marc 25-30%
	MPA2.2 Ffactorau i'w hystyried wrth gynllunio gweithgareddau a'r amgylchedd ar gyfer plant ar gyfnodau gwahanol o ddatblygiad, mewn gwahanol leoliadau gofal plant	✓	7 (a)	3		
	MPA2.3 Dylanwad posibl lleoliadau blynyddoedd cynnar a lleoliadau gofal plant ar ddatblygiad plentyn	✓	3	6		
DD3 Effaith deddfwriaeth mewn perthynas â phob math o leoliadau chwarae, dysgu a datblygiad plant yng Nghymru	**MPA3.1** Gwerth ac effaith deddfwriaeth, rheoliadau, polisïau a mentrau cyfredol y llywodraeth yng Nghymru	✓	7 (c) 8 (a) 8 (b)	5 2 6	13 marc 18%	10-14 marc 15-20%

© WJEC CBAC Ltd.

Deilliannau dysgu	Meini prawf asesu	DEUNYDDIAU ASESU ENGHREIFFTIOL asesiad allanol	Rhif y cwestiwn	Nifer y marciau	Cyfanswm marciau pob DD a % y pwysoli	Marciau ystod leiaf pob DD a % y pwysoli
Bydd y dysgwr yn:	Mae'r dysgwr yn gallu:					
DD4 Rôl a gwerth y gwasanaethau gofal cymdeithasol, addysg ac iechyd sydd ar gael yng Nghymru er mwyn helpu i ddiwallu anghenion plant o ran gofal, iechyd, llesiant a datblygiad	**MPA4.1** Rôl a manteision gwasanaethau y mae plant a'u teuluoedd/gofalwyr yn cael mynediad iddyn nhw i gefnogi iechyd a llesiant	✓	*4 (a) 4 (b) 4 (c) 4 (ch) 5 6 (a) 6 (b)	3 2 1 3 5 1 3	**23 marc** **33%**	**19-23 marc** **28-33%**
	MPA4.2 Sut gall rhanddeiliaid allweddol gefnogi plant (a'u teuluoedd/gofalwyr) sy'n byw ag amrywiaeth o anableddau ac anghenion ychwanegol	✓	9	5		
			Cyfanswm y Marciau	**70**	**70**	

© WJEC CBAC Ltd.

Dogfen Fapio

		Y gofynion asesu			DEUNYDDIAU ASESU ENGHREIFFTIOL	Haf 2020
Cwestiwn	Dyraniad marciau	(a)	(b)	(c)	Math o gwestiwn/berfau gorchmynnol	
1. (a) (b) (c)	3 4 6	✓ ✓	 ✓	 ✓	Cwblhewch siart – nodi maes datblygu. Esboniwch Dadansoddwch	
2. (a) (b)	4 6		✓ ✓		Disgrifiwch Trafodwch	
3.	6			✓	Aseswch	
4. (a) (b) (c) (ch)	3 2 1 3	✓ ✓ ✓	✓ ✓		Enwch ac Amlinellwch Nodwch Enwch Esboniwch	
5.	5		✓		Trafodwch	
6. (a) (b)	1 3	✓	 ✓		Dywedwch Disgrifiwch	
7. (a) (b) (c)	3 2 5	✓	 ✓ ✓		Dywedwch Nodwch Disgrifiwch	
8. (a) (b)	2 6	✓	 ✓		Enwch Esboniwch	
9.	5			✓	Trafodwch	

Mae'r holl ferfau gorchmynnol a ddefnyddir yn y deunyddiau asesu enghreifftiol wedi'u profi gyda rhanddeiliaid a theimlwyd eu bod yn briodol.

Defnyddir y ddogfen fapio i sicrhau cymaroldeb ar draws pob papur byw.

© WJEC CBAC Ltd.